

CERCETĂRILE ARHEOLOGICE DE SUPRAFAȚĂ DE LA ȘUȚEȘTI, JUDEȚUL BRĂILA. PUNCTUL *TERASA I*.

Costin CROITORU*

Key words: Brăila, Șuțești, Ev mediu, Dridu, Sântana.

Siturile de la Șuțești au (re)intrat relativ recent în literatura de specialitate, odată cu inițierea cercetărilor arheologice. Trei puncte de interes fuseseră doar semnalate anterior, în urma unor recunoașteri de suprafață¹. Dintre acestea, doar pe *Popină* fuseseră efectuate câteva sondaje în anii '60 și '80².

În anul 2006, la debutul cercetărilor din punctele *Val* și *Popină*³ s-au efectuat și o serie de periegheze sistematice⁴ în vederea determinării unor noi puncte de interes arheologic, precum și pentru verificarea informațiilor cu privire la prezența, la suprafața terenului, într-un punct aflat la vest de sat, a unor „cioburi de vase lucrate la roată, ornamentate cu striuri și mai rar hașuri, aparținând culturii Dridu”⁵. Cu această ocazie s-a identificat, la aproximativ patru kilometri SV de localitate și trei kilometri SV de DN 22, pe un „pinten” al terasei înalte ce înaintează în vechea luncă a Buzăului, urmele unei așezări⁶. Aceasta se întinde pe o suprafață destul de mare, atât pe terasa menționată cât și pe latura sa sudică, urmele arheologice prezente în arătură fiind răspândite pe câteva hectare (fig. 1). Nu au fost sesizate urme de fortificație, în orice caz, cele trei margini ale sale (de vest, nord și est) care pătrund în lunca Buzăului sunt suficient de înalte și abrupte pentru a o proteja natural. Platoul respectiv prezintă o ușoară înclinație spre sud.

Punctul nou identificat a fost denumit *Terasa I* pentru a fi deosebit de un altul similar ca dispunere, numit de noi *Terasa II*. Acesta din urmă este poziționat tot pe un „pinten”, la 700 metri NE de primul. Este ceva mai mic și mai sărac în vestigii, de aici recoltându-se fragmente ceramice specifice culturilor Sântana de Mureș și Dridu. În fine, cercetările de suprafață din 2009 nu s-au soldat și cu identificarea celui de-al treilea „pinten” pe care s-ar afla vestigii similare⁷.

În ceea ce privește materialul arheologic identificat în punctul *Terasa I*, acesta atestă așezări din trei perioade distincte, întinse și bogate:

a. cea mai târzie dintre acestea este specifică secolelor XVII-XVIII și este jalonată în special de prezența unor fragmente ceramice lucrate din pastă de culoare cărămizie (fig. 2), mai puține fiind cele gri, cu nisip fin în compoziție, utilizat ca degresant (fig. 3A). Ceramica este arsă oxidant pe ambele suprafețe exterioare, miezul rămânând cenușiu, mai evident în cazul primei categorii. Mai rare sunt fragmentele ceramice smălțuite pe o singură parte, foarte fragmentare, în general atipice (fig. 3B). Câteva bulgări de zgură par a semnală prezența unor activități de reducere a minereului. Aceleași așezări îi aparține și un fragment de sticlă roz, translucidă, provenind de la un recipient cu pereții groși.

b. următorul orizont cronologic este pus în evidență de prezența ceramicii cu decor vârlit

* Muzeul Brăilei, email: costin_croitoru1@yahoo.com, costin_croitoru1@hotmail.com

¹ N. Harțuche, *Preliminarii la repertoriul arheologic al județului Brăila*, în Istros, I, 1980, p. 334-335.

² Sondajele au fost efectuate de către N. Harțuche, Fl. Anastasiu, V. Sîrbu; rezultatele sunt inedite.

³ *Vezi Cronica cercetărilor arheologice din România, campania 2006*, București, 2007, nr. 187.

⁴ Efectuate de către C. Croitoru și V. Stoian împreună cu membrii „Voltin” Brăila.

⁵ N. Harțuche, *op. cit.*, p. 334.

⁶ Identificat de V. Sîrbu în 2007. Ulterior punctul a fost verificat prin periegheze de S. Pandrea, C. Croitoru, M. Vernescu, V. Stoian, aprilie 2009; C. Croitoru, noiembrie 2009.

⁷ *Vezi Oța, Sîrbu, Sarmații*, p. 89: „pe terasa superioară a Buzăului, sunt trei pinteni de terasă ce înaintează în luncă; pe aceștia și în zona înconjurătoare, pe o suprafață de mai multe hectare, s-au recoltat numeroase fragmente ceramice ori piese din metal tipice culturii Sântana de Mureș-Cerneahov”.

(fig. 4-5) precum și a unor vase de tip borcan cu fundul drept și buza răsfrântă în afară (6-7), specifice culturii Dridu. Nu este exclus ca bulgării de zgură menționați anterior să aparțină acestei așezări. Alte câteva mici fragmente de „lipitură” arsă pot aparține oricărui nivel cronologic dintre cele trei sesizate.

c. în fine, cel mai bine documentat este nivelul cronologic specific culturii Sântana de Mureș-Cerneahov. Sunt prezente categoriile ceramice caracteristice perioadei: fragmente de la recipiente lucrate la roată, din pastă cenușie, fină (fig. 8) sau din pastă cărămizie, specifică recipientelor romane, „de import” (fig. 9). Alte fragmente aparțin unor recipiente lucrate „la mână” din pastă grosieră. În ceea ce privește forma vaselor cărora le-au aparținut, aceasta nu se mai poate reconstitui cu suficientă precizie, datorită fragmentării, terenul fiind supus arăturilor sistematice. Mai multe funduri inelare, lucrate din pastă fină, cenușie, par să fi aparținut unor recipiente de tipul bolurilor sau cănilor, așa cum o ilustrează prezența unei toarte lățite. Altele, lucrate din pastă zgrunțuroasă par să fi aparținut unor oale cu fundul plat.

Interesante sunt și două fragmente provenind de la recipiente de sticlă:

a. primul dintre acestea este de sticlă verde, semi-transparentă, cu bule de aer în structură și urme de irizare pe pereții exteriori (fig. 10/2). Este decorat cu ove (distanța dintre cele două păstrate pe fragment este de 0,7 cm., cea din care se observă mai bine de 70% are o înălțime de 2 cm.). Grosimea peretelui este de 0,5 cm. Nu avem nici un element care să ne indice forma inițială a vasului de la care provenea, cupă sau pahar. În prima ipoteză, decorul specific propune încadrarea fragmentului într-o anumite categorie de cupe (tipul Straume Untergruppe 1; Eggers 223, 226, 228) din care exemplare întregi au fost descoperite la Tecuci⁸ și Miorcani⁹, eventual și altele¹⁰. Fără a constitui o grupă foarte consistentă în exemplare cunoscute (piese mai frecvente apar în Peninsula Scandinavă, dar fără a lipsi nici de pe continent¹¹) aceasta este datată într-un interval cronologic mai larg, cuprins între fazele C2 – D1 (310/320-400 p. Chr.). În cea de-a doua ipoteză, decorul specific propune încadrarea fragmentului într-o anumite categorie de pahare (tipul Eggers 230; Ekholm IIBc; Kowalk; Eketorpsglas 3/11; Straume I), din care exemplare întregi sau întregibile au fost descoperite la Mihălășeni¹², Barcea¹³, Lunca¹⁴, Polocin¹⁵ și Bârlad-Valea Seacă¹⁶. Tipul acesta de pahare este bine cunoscut, fiind foarte răspândit. Exemplare au fost identificate în Peninsula Scandinavă, Polonia, Germania și Ungaria¹⁷. În Muntenia, vase asemănătoare au fost semnalate la Copuzu¹⁸, Spanțov¹⁹,

⁸ Rau, *Glasbecher*, p. 140, nr. 2, Abb. 1/2; Rau, *Körpergräber mit Glasbeigaben*, p. 183, nr. 76, fig. 19; Rau, *Spätantike Glasfunde im Karpatenraum*, fig. 2/2; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 84, nr. 45, pl. VI/45a-b; Croitoru, *Cupe de sticlă*, p. 30, nr. 1.

⁹ Rau, *Glasbecher*, p. 139, nr. 1, Abb. 1/1, Taf. 44/1-2; Rau, *Spätantike Glasfunde im Karpatenraum*, p. 474, fig. 2/1; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 84, nr. 44, pl. VI/44a-b; Croitoru, *Cupe de sticlă*, p. 30, nr. 2.

¹⁰ Nășman, *Glas*, p. 50, între exemplarele aparținând aceleiași categorii *Eketorp glass 3*, amintește, între altele și un recipient(e?) de la Băiceni. Nu avem cunoștință despre aceste descoperiri.

¹¹ Straume, *Gläser*, p. 42, Karte 8.

¹² Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*, p. 137, Abb. 6/3; Șovan, *Mihălășeni*, p. 122, pl. 225A, 2; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 80, nr. 22, pl. III/22; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 16.

¹³ Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*, p. 136, Abb. 6/1; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 78, nr. 7, pl. I/7 (trimiterea la pl. I / 6a-b este eronată); Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 29.

¹⁴ Rau, *Körpergräber mit Glasbeigaben*, p. 196, nr. 75; Rau, *Glasfunde im Karpatenraum*, p. 477, fig. 4; Straume, *Gläser*, p. 126, nr. 142; I. T. Dragomir, *Paharele de sticlă romane din necropola de tip Sântana de Mureș-Cerneahov de la Lunca, județul Galați*, în vol. *Monografia arheologică a Moldovei de Sud* (= Danubius, XVI), Galați, 1996, p. 644-647, fig. 11/1-3; Idem, *Necropola birituală Sântana de Mureș-Cerneahov de la Lunca, regiunea de sud a Moldovei* (= Danubius, XIX), Galați, 2001, p. 107, fig. 40/6, 45/5, 47/6; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 79, nr. 13-15, pl. II/13-15; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 32-34.

¹⁵ M. Mamalaucă, *Polocin, com. Ivești, jud. Vaslui*, în CCA, 2003, p. 245; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 58.

¹⁶ Palade, *Bârlad-Valea Seacă*, p. 114, fig. 165/2; p. 125, fig. 206/16; p. 131, fig. 233/3; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 78-79, nr. 8, pl. I/8; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 64.

¹⁷ Straume, *Gläser*, p. 130, Karte 2.

¹⁸ C. Mușățeanu, *Necropola din secolul al IV-lea e.n. de la Copuzu*, în CCDJ, II, 1986, p. 209-220.

¹⁹ Mitrea, Preda, *Necropolele*, p. 22, fig. 20; p. 39, fig. 94/3.

Alexandru Odobescu²⁰, Pietroasele²¹, Mogoșani²² etc. Din vestul României cunoaștem doar exemplarul din mormântul distrus de la Șeitin-Imaș²³. Apar cu precădere și în zona răsăriteană a mediului Sântana de Mureș, la Budești²⁴, Žovnin²⁵, Dănceni²⁶, Žuravka²⁷, Gnatki²⁸ etc. Din punct de vedere cronologic, având în vedere și contextul descoperirii unor piese similare, recipientele din acest tip apar începând din faza C2, dar cunosc o răspândire semnificativă mai ales în faza C3 (circa 310/320 – 375 p. Chr.)²⁹.

Difuziunea acestor recipiente într-un spațiu atât de larg probabil că trebuie pusă pe seama a mai multe ateliere, după cum concentrarea descoperirilor în spațiul estic pare a indica prezența unora dintre ele chiar în *Barbaricum*³⁰, însă acest fapt rămâne încă de demonstrat de către cercetările viitoare.

b. cel de-al doilea fragment reprezintă partea inferioară a unui recipient cu picior (fig. 10/1). Sticla este de bună calitate, fără bule de aer în structură, semi-transparentă, cu urme de irizare pe pereții exteriori. Cel mai probabil, piciorul avea o formă inelară (înalt de 0,9 cm.), dar datorită spărturii nu este exclusă nici posibilitatea să fi fost drept, plin; în orice caz, diametrul său era de aproximativ 5 cm. Acesta se retrage puțin în interior, de unde pornește peretele propriu-zis al recipientului, în sens invers, formând un unghi de aproximativ 90°. Grosimea peretelui este de 0,3-0,4 cm. Dacă nu cumva ne aflăm în fața unui fragment de la un recipient specific unei alte perioade, mai târziu, a cărei formă ne este necunoscută, elementele păstrate sugerează apartenența la un anumit pahar caracteristic secolului IV (tipul Eggers 238; Eketorpsglas 6/24; Straume VIII). Exemplare întregi ale tipului propus au fost descoperite la Miorcani³¹, Barcea³², Izvoare³³ și Bârlad-Valea Seacă³⁴. Fragmentul descoperit la Tocileni³⁵ pare să fi aparținut unui recipient din aceeași categorie³⁶.

²⁰ *Ibidem*, p. 99, fig. 238/7, 239/5.

²¹ Gh. Diaconu, M. Tzony, M. Constantinescu, V. Drâmbocianu, *L'ensemble archeologique de Pietroasele*, în *Dacia* (N.S.), XXI, 1977, p. 29, fig. 25/5.

²² Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 80, nr. 16 cu bibliografia.

²³ E. Dörner, *Cercetări și săpături arheologice în județul Arad*, în *MCA*, 9, 1970, fig. 14/3.

²⁴ Vornic, *Budești*, p. 212, tipul 2, fig. 15/4, 6, 8; 110/7, 11, 18, 24; 127/1-7, 9, 15; 129/8.

²⁵ V. V. Kropotkin, *Rimskie importnye izdelija v vostočnoj Evrope (II v. Do n.e. – V v.n.e.)*, 1970 (= *Archeologija SSSR*, D 1-27), fig. 79/5.

²⁶ I. A. Rafalovič, *Dančeny. Mogil'nik Černjachovskoj kul'tury*, Chișinău, 1986, pl. XXXIX/8.

²⁷ E. A. Symonovič, *Stekljannye kubki iz Žuravki*, în *Krat. Soob. Inst. Arch. Moskova*, 102, 1964, fig. 1/4.

²⁸ V. V. Kropotkin, *op. cit.*, fig. 77/5.

²⁹ H. J. Eggers, *Der römische Import im freien Germanien*, *Atlas der Urgeschichte*, I, Hamburg, 1951, p. 92-94; G. Ekholm, *Als orientalisches angenommene Gläser Skandinaviens aus dem ersten bis aus dem sechsten Jahrhundert n. Chr.*, în *Antikvariskt Arkiv*, 26, 1965, p. 3, 20-21; Näsman, *Glas*, p. 49-53; Straume, *Gläser*, p. 28-31; K. Godłowski, *The Chronology of the Late Roman and Early Migration Period in Central Europe*, în *Prace Archeologiczne* (Kraków), 11, 1970, p. 108; Idem, *Die Chronologie der jüngeren und späten Kaiserzeit in den Gebieten südlich der Sudeten und Karpaten*, în vol. *Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènezeit bis zum Frühmittelalter*, Kraków, 1992, p. 50; J. Tejral, *Zur Chronologie und Deutung der südöstlichen Kulturelemente in der frühen Völkerwanderungszeit Mitteleuropas*, în *Die Völkerwanderungszeit im Karpatenbecken. Anzeiger der Germanischen Nationalmuseums*, Nürnberg, 1987, p. 229, 246; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 69.

³⁰ Rau, *Körpergräber mit Glasbeigaben*, p. 170; Straume, *Gläser*, p. 61; M. B. Ščukin, *Gotskij put'*, Sankt-Petersburg, 2005, p. 180.

³¹ Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*, p. 139, Abb. 7/2; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 83-84, nr. 40, pl. V/40; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 22.

³² S. Țau, M. Nicu, *Ein Beschrifteter Glasbecher aus der Nekropole von Barcea-Tecuci (4. Jahrhundert u. Z.)*, în *Dacia* (N.S.), XXIX, 1-2, 1985, p. 165-166, fig. 1-2; Idem, *Săpăturile arheologice din necropola birituală din secolul al IV-lea e.n. de la Barcea, jud. Galați*, în *MCA*, București, 1986, p. 177-178, fig. 4/1; Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*, p. 139, Abb. 7/5; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 83, nr. 37, pl. V/37a-b; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 30.

³³ Vulpe, *Izvoare*, p. 45-48, 300, fig. 319-320; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 48.

³⁴ Palade, *Bârlad-Valea Seacă*, p. 90, fig. 84/7, p. 649, fig. 276/3; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 83, nr. 39, pl. V/39; Croitoru, *Glass Beakers*, nr. 24.

³⁵ Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*, p. 39, Abb. 7/1; Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 84, nr. 41, pl. V/41.

Analogii apar mai ales în Peninsula Scandinavă și mai rar, pe restul continentului³⁷, unde sunt interpretate drept „importuri romane” realizate în provinciile răsăritene ale Imperiului. În Muntenia un exemplar întreg a fost descoperit la Independența³⁸. Piese fragmentare au apărut și la Bratei³⁹, iar în est la Budești⁴⁰, Comrat⁴¹, Kerč⁴² etc. Forma generală a tipului este conică, terminată printr-un picior scurt. Decorul este reprezentat în cadrul a două registre asimetrice, despărțite de un câmp intermediar bogat ornamentat, de obicei cercuri sau linii frânte cuprinse între două caneluri. Decorul registrului inferior pornește din imediata apropiere a piciorului și este reprezentat de patru ove mari, aplicate în relief din pastă de sticlă, ocupând mai bine de jumătate din economia peretelui. Aplicarea lor simetrică creează senzația unor fațetări. Uneori în partea superioară, între ele, apar intercalați patru mici butoni. În general, în registrul superior este aplicată o inscripție („*πῆς ζῆσης χαλὼς ἀεὶ*”), precum la exemplarele descoperite la Tocileni, Barcea și Bârlad-*Valea Seacă*, dar aceasta poate lipsi, așa cum este cazul exemplarului identificat la Izvoarele. Având în vedere și analogiile cunoscute, se propune datarea acestui tip de recipiente în intervalul cronologic cuprins între fazele C3 – D1 (310/320 – 410 p. Chr.)⁴³.

Din categoria uneltelor am descoperit un cuțit de fier cu tăișul pe o singură latură (fig. 10/4). Lungimea lamei este de 11 cm, iar a pedunculului pentru fixarea mânerului, dreptunghiular în secțiune, de 1,5 cm. Dacă inițial acest tip de descoperiri reprezentau „excepții”⁴⁴, în actualul stadiu al cercetărilor acestea constituie o prezență constantă în mediul Sântana⁴⁵, mai ales în cadrul descoperirilor cu caracter funerar, unde sunt puse în legătură cu „ofranda de carne”⁴⁶.

Un cuțitaș de bronz foarte subțire, cu lungimea lamei de 4 cm., iar a pedunculului de 0,5 cm. (fig. 10/5), reprezintă obiectele de toaletă. Fără să constituie o prezență relativ comună în mediul Sântana de Mureș precum categoria anterioară, acest tip de obiecte nu lipsește din siturile cercetate. Inițial au fost interpretate ca pile de unghii⁴⁷, dar pentru o atare ipoteză nu deținem nici un element concludent. Analogiile de la Bârlad-*Valea Seacă*⁴⁸, Mihălășeni⁴⁹, Budești⁵⁰ etc. au fost publicate drept „cuțitașe de toaletă”. Prețuirea de care se bucurau aceste obiecte relativ simple, și eventual modalitatea de port este sugerată de descoperirea de la Izvoarele, unde în cadrul M_{VIII} un exemplar era depus într-o teacă de piele, între genunchii defunctului⁵¹. Romane la origine, cuțitașele de bronz par să fi ajuns în mediul Sântana prin intermediul populațiilor germanice care le-au cunoscut de timpuriu⁵².

³⁶ Aceeași încadrare și la Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*, p. 84, nr. 41, pl. V/41.

³⁷ Straume, *Gläser*, p. 38-40.

³⁸ Mitrea, Preda, *Necropolele*, p. 143, fig. 134, 267; Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*, Abb. 7/3.

³⁹ L. Bârz, *Continuitatea populației autohtone în Transilvania în secolele IV-V (cimitirul 1 de la Bratei)*, București, 1973, p. 63.

⁴⁰ Vornic, *Budești*, p. 214, tipul 7, fig. 128/1.

⁴¹ E. A. Rikman, *Vapros datirovki importnyh veščj v pamjatnikach plemen Černjachovskoj kul'tury Dnestrovsko-Prut'skogo mez'dureč'ja*, în *Sovetskaja Archeologija*, 3, 1972, fig. 6/17.

⁴² I. Gavrituchin, *Chronologičeskie indicatory finala Černjachovskoj kul'tury. Tolstostennyye kubki so šlifovannoj i plastičeskoj ornamentaciej: koničeskie i s vydelennoj nožkoj (Eggers 236-238, Straume VI-IX)*, în *Sto let Černjachovskoj kul'ture*, Kiev, 1999, p. 57.

⁴³ Näsman, *Glas*, p. 86; Straume, *Gläser*, p. 39-40.

⁴⁴ Mitrea, Preda, *Necropolele*, p. 139.

⁴⁵ Numai la Mihălășeni au fost semnalate 47 de exemplare, cf. Șovan, *Mihălășeni*, p. 163, iar la Budești 44 de exemplare, cf. Vornic, *Budești*, p. 189. Vezi și Fl. Petrescu, *Repertoriul monumentelor arheologice de tip Sântana de Mureș-Cerneahov de pe teritoriul României*, București, 2002, p. 288, unde sunt menționate 55 de puncte cu astfel de descoperiri, desigur nu toate.

⁴⁶ I. Ioniță, *Contribuții cu privire la cultura Sântana de Mureș-Cerneahov pe teritoriul Republicii Socialiste România*, în *AM*, IV, 1966, p. 237-239.

⁴⁷ Mitrea, Preda, *Necropolele*, p. 139.

⁴⁸ Palade, *Bârlad-Valea Seacă*, p. 206.

⁴⁹ Șovan, *Mihălășeni*, p. 157.

⁵⁰ Vornic, *Budești*, p. 202.

⁵¹ Vulpe, *Izvoare*, p. 309-310, fig. 326/1.

⁵² Gh. Diaconu, *Târgșor. Necropola din secolele III-IV e.n.*, București, 1965, p. 89.

Mai notăm și faptul că aceste piese par să fie specifice părții vestice a arealului Sântana⁵³.

Singura piesă de podoabă identificată este o mărgică simplă, de calcedonie alburie cu o ușoară tentă de gri-verzui, rotundă, cu diametrul de 0,5 cm. (fig. 10/3).

În fine, o piesă foarte interesantă, chiar dacă fragmentară, o reprezintă un recipient de bronz. Starea sa fragmentară nu mai poate sugera forma inițială, deși părțile păstrate din pereți par să se fi conservat relativ bine. S-au păstrat patru fragmente care par să provină din același exemplar. Două dintre ele aparțin părții superioare, buza dreaptă, înaltă de 1,5 cm., puțin evazată către exterior, de sub care pornește umărul ușor bombat al corpului propriu-zis (fig. 10/6a). Având în vedere gradul de curbură al acestor două fragmente care se completează, recipientul în discuție pare să fi avut un diametru de circa 20 cm., fapt ce exclude (în ciuda unei eventuale marje de eroare care are în vedere hazardul unei deformări ulterioare a fragmentului) să fi fost inițial o cană⁵⁴. Dacă cea mai consistentă parte păstrată este atipică provenind din corpul recipientului, în schimb, ce-a de-a patra, păstrează un buton, introdus într-un orificiu circular în genul unui nit (fig. 10/6b). De formă cilindrică, acesta iese în afara corpului recipientului cu 0,6 cm., ilustrând astfel rolul său în prinderea unei toarte care nu s-a mai păstrat, și mai puțin eventualitatea unei urme de la o reparație. Completând descrierea piesei, remarcăm o diferență cromatică vizibilă integral pe o parte a fragmentelor. Este vorba despre o depunere cenușiu-verzuie, metalică, lucioasă, pe alocuri foarte bine păstrată, uneori căzută, ce sugerează tratamentul la care fusese supus recipientul la interior, sau poate oxidarea sa datorată conținutului. Prezumții relative la forma recipientului sunt greu de emis, oricum hazardate având în vedere elementele conservate.

Recipiente de bronz descoperite în mediul românesc al culturii Sântana nu cunoaștem⁵⁵, iar acest lucru poate reprezenta rezultatul unei prohibiții relative la materiale feroase. În aceste condiții, ipoteza⁵⁶ că diferite „small finds” de bronz n-ar fi constituit decât materia primă pentru repararea unor artefacte, nu poate fi exclusă, cu toate că nu avem absolut nici un indiciu relativ la piesele care ar fi făcut obiectul unor astfel de intervenții.

*

Prin prisma rezultatelor evidențiate mai sus, rezultă cu prisosință necesitatea cercetării sistematice a sitului arheologic recent identificat, din două rațiuni: pe de o parte, vestigiile se află pe un teren agricol privat, iar campaniile agricole distrug situl arheologic, astfel încât se impune urgent cercetarea și propunerea sa pentru includere în Lista Monumentelor Istorice spre a putea fi inițiate demersurile de protejare. Pe de altă parte, în județul Brăila nu a fost investigat sistematic nici un sit Sântana de Mureș-Cerneahov, în ciuda faptului că această cultură este bine documentată (Dedulești, Racovița, Gropeni, Maraloiu, Tichilești etc.). Necesitatea cercetării sitului de la Suțești se impune și datorită întinderii și bogăției sale, numai prin cercetări de suprafață fiind descoperite numeroase artefacte de diverse tipuri și materiale.

SURFACE ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATIONS FROM ȘUȚEȘTI, BRĂILA COUNTY. TERRACE I POINT

In this article the author reveals a new founded point of archaeological interest. The spot was identified as the result of an systematic field research conducted from the archaeological team who investigate the other sites from Șuțești, called *Val* (turf wall) and *Popina* (erosion witness from the Buzău River Valley).

Basically it is spoken about a large settlement situated on a dominant terrace that advance deep in the old Buzău River Valley. From the surface were gathered many materials, pottery fragments mainly, but iron

⁵³ A. Kokowski, *Grupa Masłomecka. Z badań nad przemianami kultury gotów w młodszym okresie rzymskim*, Lublin, 1995, p. 293.

⁵⁴ Oța, Sîrbu, *Sarmații*, p. 90: „poate cană sau mai degrabă ointment pot”.

⁵⁵ C. Croitoru, *Réceptients de bronze romains découverts dans l'espace est-carpatique (Ier siècle av. J.-C. – Ier siècle apr. J.-C.)*, în vol. *Miscellanea Historica et Arheologica in Honorem Professoris Ionel Căndea* (eds.: V. Sîrbu, C. Luca), Brăila, 2009, p. 33-49.

⁵⁶ Oța, Sîrbu, *Sarmații*, p. 91.

tools, fragments of glass recipients, an bronze toilet knife, an chalcedony bead, an bronze, fragmentary recipient too. The study of the archaeological materials conduct to the idea of a settlement having three different levels of existing. The first one and the most recent one dates from the medieval ages. The second one refers to the Dridu Culture, easily recognized by the specific ornamentation of the pottery fragment. The last one and the oldest one dates from the period of Sântana de Mureș Culture. This it seems to be the most documented level, judging about the richness of the archaeological materials gathered. On the one hand, these discoveries reveals an large and long time habitation, and on the other hand, the „imported” Roman artefact conduct us to the idea of an prosper community.

Reflected on this short presentation, it seems necessary to perform an systematic investigation of the new spotted point, first of all from protection reasons because the site is on an agrarian field which is ploughed every year, and secondly because, in spite that Sântana de Mureș Culture is well documented in Brăila Conty, until now no systematic investigations were made.

Lista abrevierilor

- Croitoru, *Cupe de sticlă*: C. Croitoru, *Cupe de sticlă descoperite în mediul Sântana de Mureș de la est de Carpați*, în *Danubius*, XXVI, 2008, p. 25-38.
- Croitoru, *Glass Beakers*: C. Croitoru, *Short considerations on glass beakers discovered in the Sântana de Mureș environment between the Carpathians and Pruth*, în vol. *Near and Beyond the Roman Frontier. Proceedings of the Colloquium held at Targoviste (16-17 October 2008)*, ed. O. Tentea, Cluj-Napoca, 2010 (sub tipar).
- Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana*: Von G. Gomolka-Fuchs, *Gläser der Sântana de Mureș- Černjachov-Kultur aus Rumänien und der Republik Moldavien*, în vol. *Die Sântana de Mureș-Černjachov-Kultur*, Bonn, 1999, p. 129-141.
- Mitrea, Preda, *Necropolele*: B. Mitrea, C. Preda, *Necropolele din secolul al IV-lea e.n. în Muntenia*, București, 1966.
- Näsman, *Glas*: U. Näsman, *Glas och handel i senromersk tid och folkvandringstid. En studie kring glas grån Eketorp-II*, Öland Sverige, Uppsala, 1984.
- Oța, Sîrbu, *Sarmații*: L. Oța, V. Sîrbu, *Sarmații din județul Brăila/The Sarmatians in Brăila County*, Brăila, 2009.
- Palade, *Bârlad-Valea Seacă*: V. Palade, *Așezarea și necropola de la Bârlad-Valea Seacă*, București, 2004.
- Pánczél, Dobos, *Facet Cut Glass*: S. Pánczél, A. Dobos, *Facet Cut Glass Vessels of the Late 3rd to 5th century AD. Analysis of finds from north Danubian Romania*, în vol. *Funerary offerings and votive depositions in Europe's 1st millennium AD. Cultural artefacts and local identities* (ed. C. Toma), Cluj-Napoca, 2007, p. 67-97.
- Rau, *Körpergräber mit Glasbeigaben*: G. Rau, *Körpergräber mit Glasbeigaben des 4. nachchristlichen Jahrhunderts im Oder-Weichsel-Raum*, în *Acta Praehistorica et Archaeologica*, 3, 1972, p. 109-214.
- Rau, *Spätantike Glasfunde im Karpatenraum*: G. Rau, *Spätantike Glasfunde im Karpatenraum*, în *Zeitschr. Ostforsch.*, 24, 1975, p. 464-485.
- Rau, *Glasbecher*: G. Rau, *Spätkaiserzeitliche Glasbecher vom typ Sakrau II aus der Moldau*, în *Archäologisches Korrespondenzblatt*, 5, 1975, p. 139-141.
- Straume, *Gläser*: E. Straume, *Gläser mit Facettenschliff aus skandinavischen Gräben des 4. und 5. Jahrhunderts n. Chr.*, Oslo, 1987.
- Șovan, *Mihălășeni*: O. L. Șovan, *Necropola de tip Sântana de Mureș-Cerneahov de la Mihălășeni (județul Botoșani)*, Târgoviște, 2005.
- Vornic, *Budești*: V. Vornic, *Așezarea și necropola de tip Sântana de Mureș-Cerneahov de la Budești*, Chișinău, 2006.
- Vulpe, *Izvoare*: R. Vulpe, *Izvoare. Săpăturile din 1936-1948*, București, 1957.

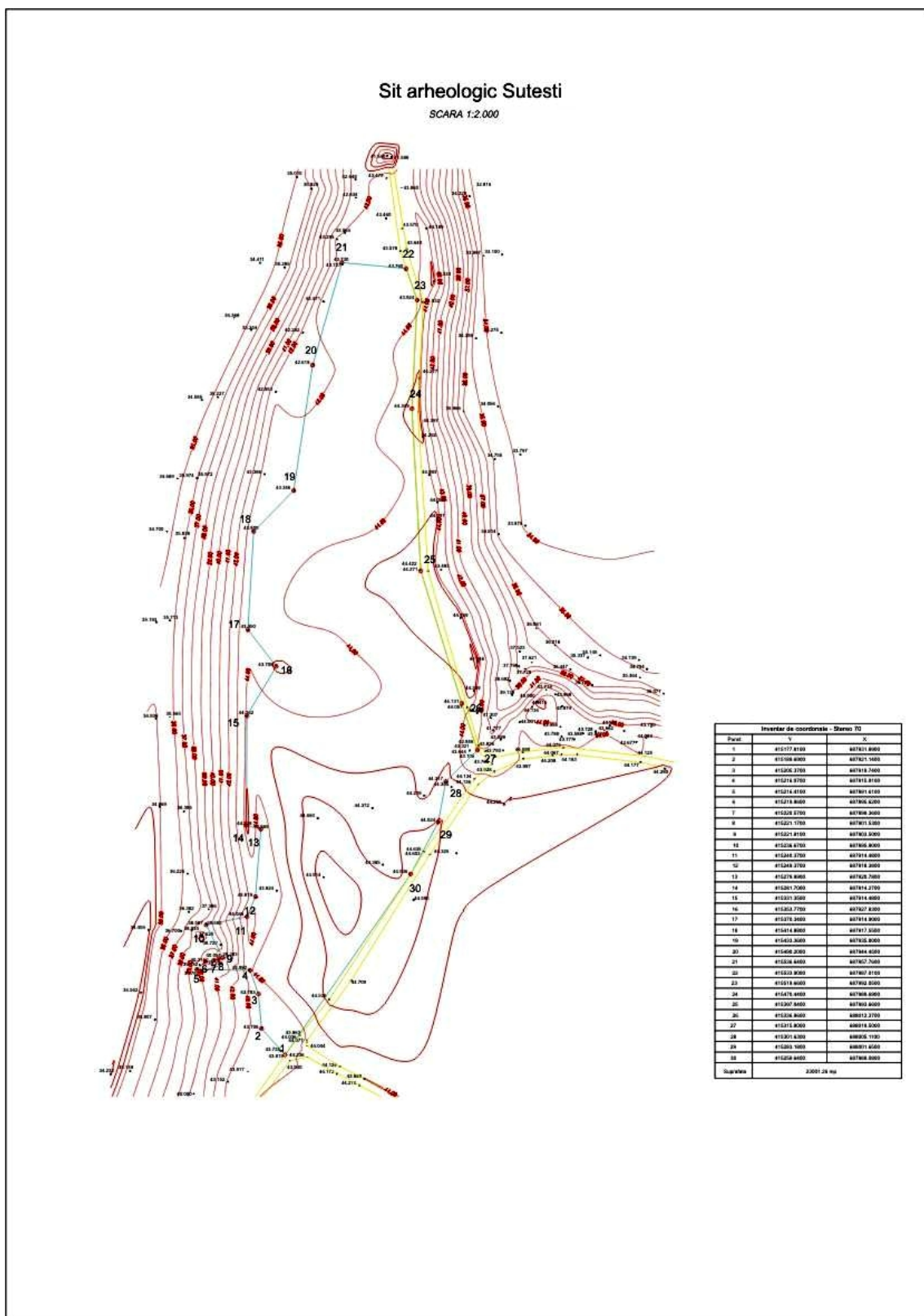

Fig. 1. ridicarea topografică S.C. Rom Survey S.R.L., 2009, Șuțești, punctul *Terasa I*.

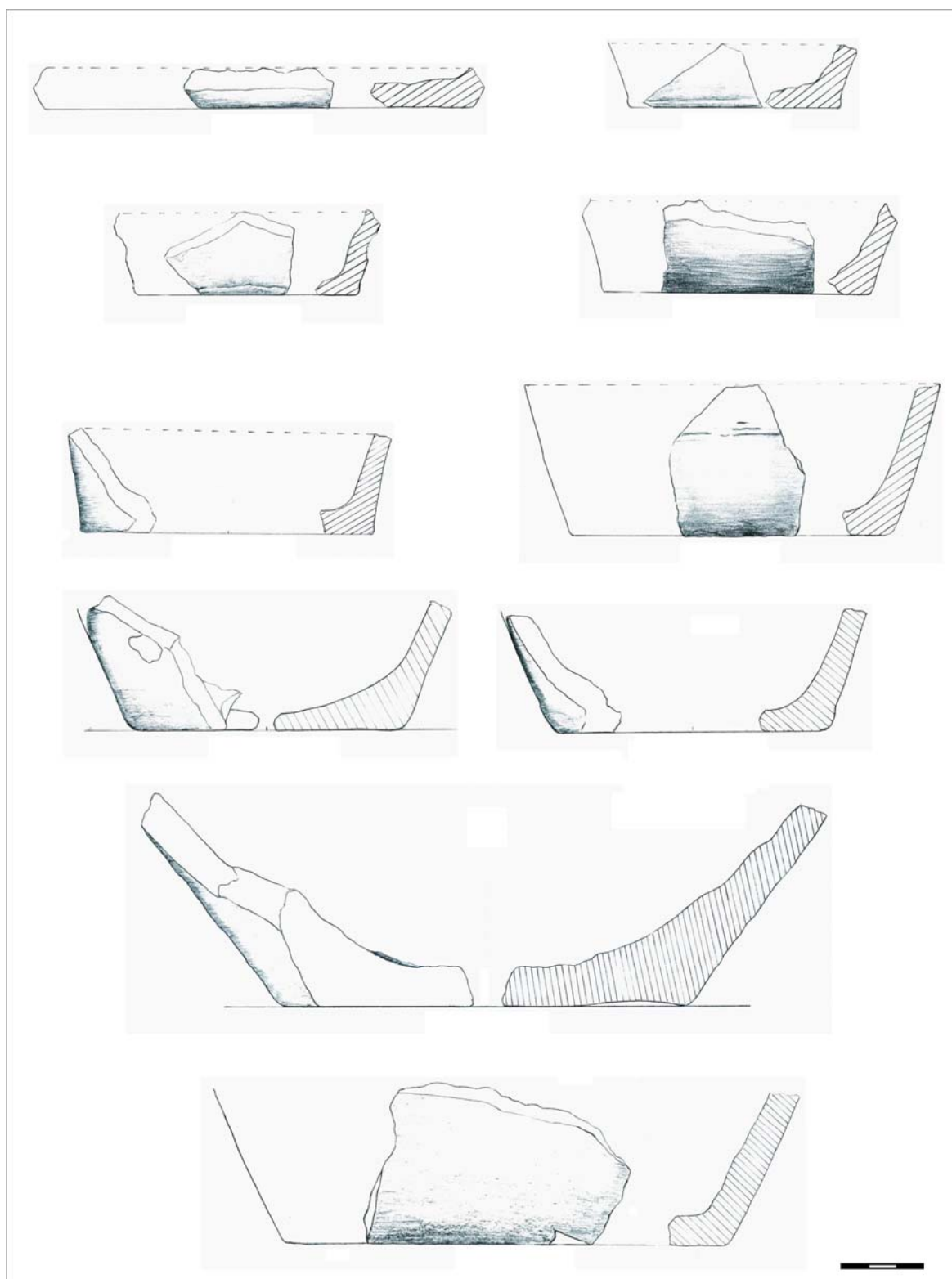

Fig. 2. fragmentele ceramice lucrate din pastă de culoare cărămizie, medievale.

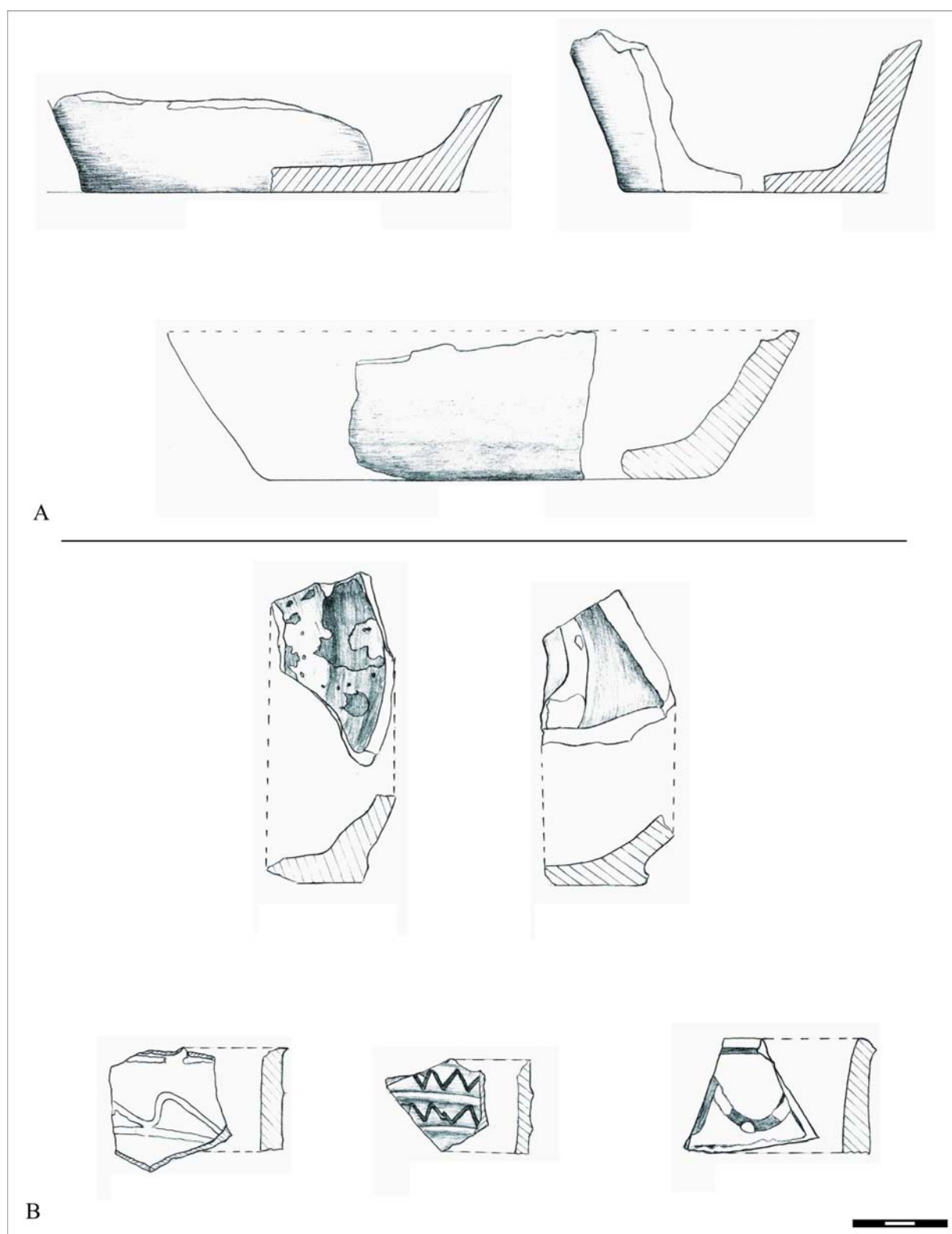

Fig. 3. A. fragmentele ceramice lucrate din pastă de culoare cenușie, medievale
B. fragmentele ceramice smălțuite, medievale.

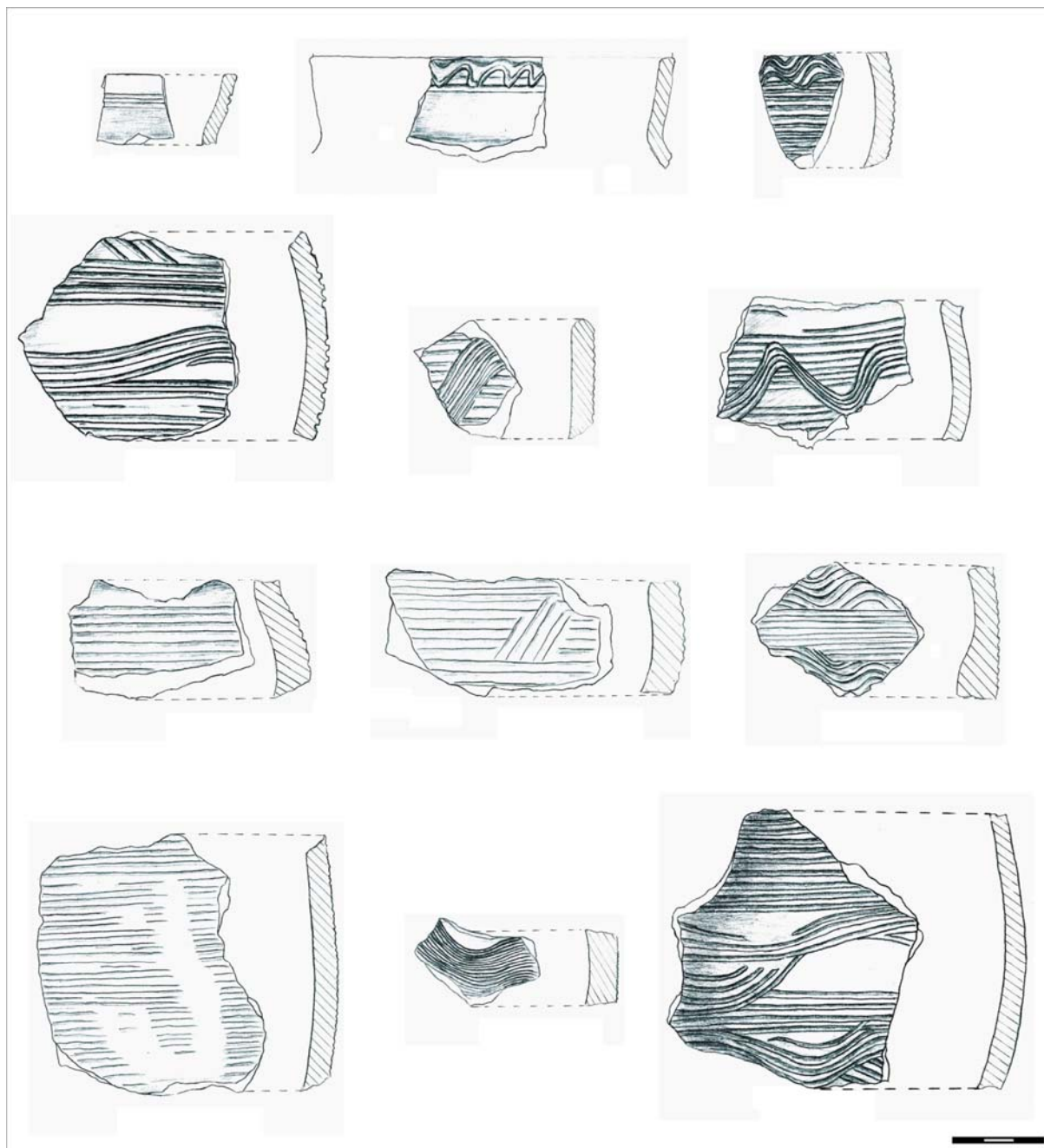

Fig. 4. fragmentele ceramice cu decor specific culturii Dridu.

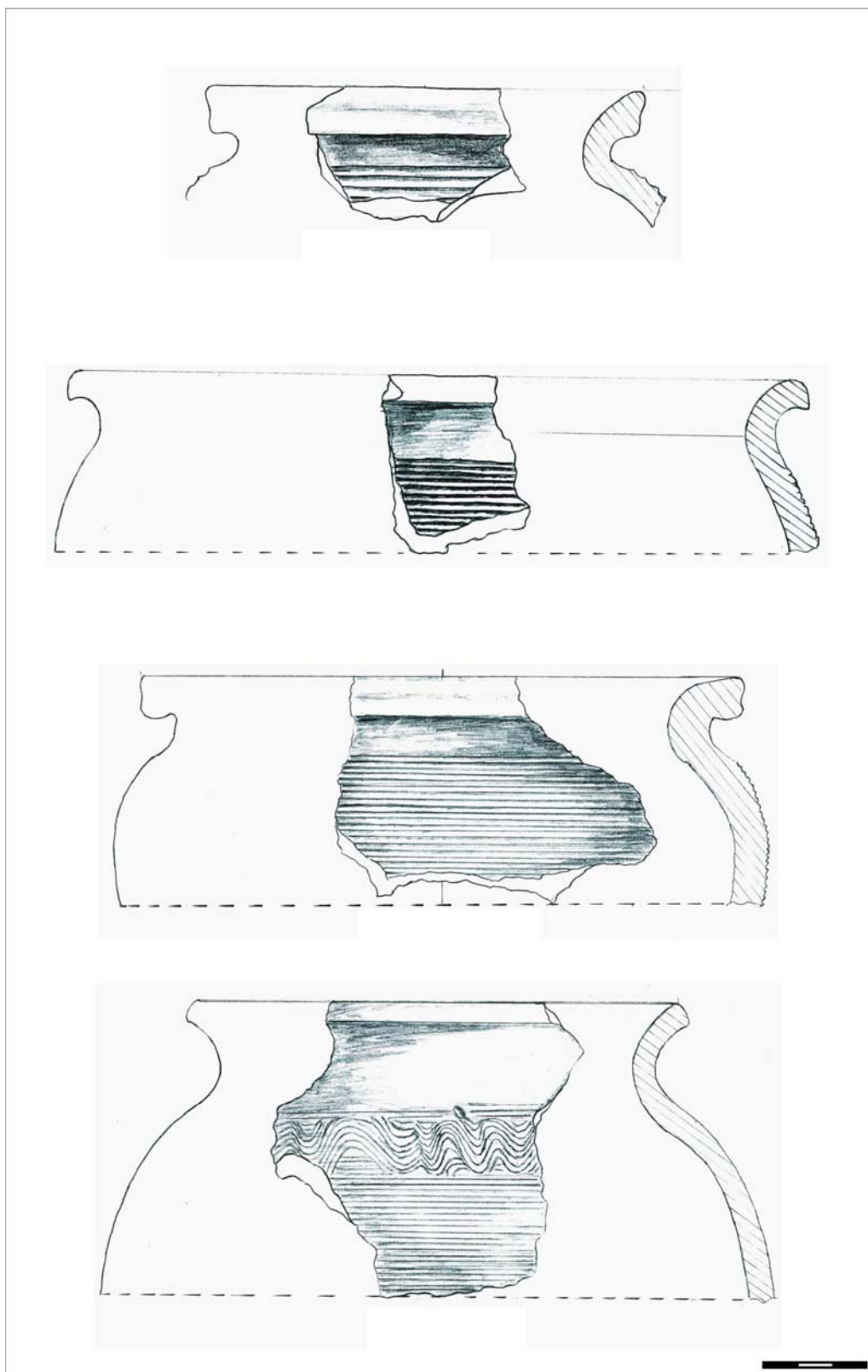

Fig. 5. fragmentele ceramice cu decor specific culturii Dridu.

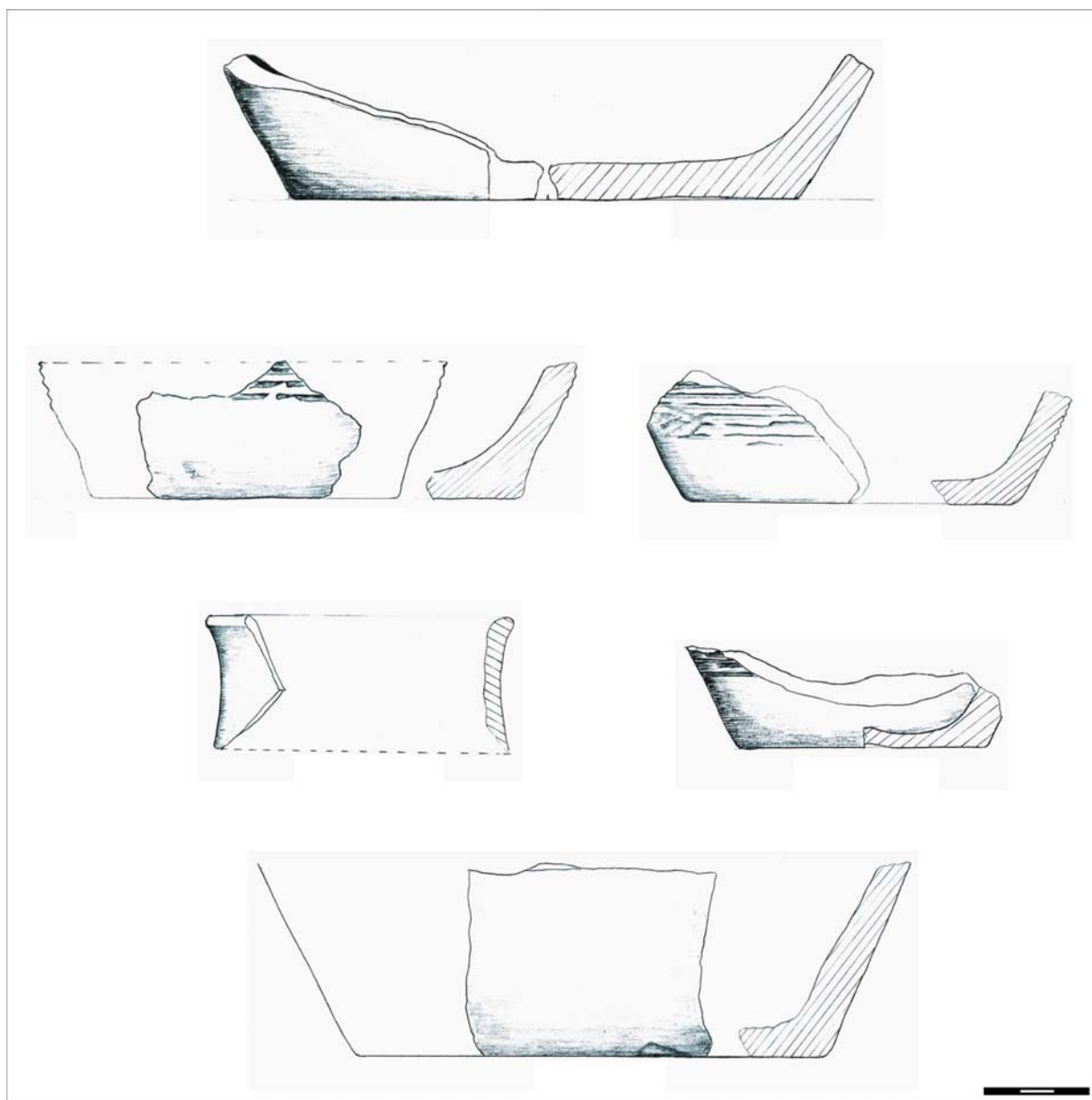

Fig. 6. fragmentele ceramice, specifice culturii Dridu.

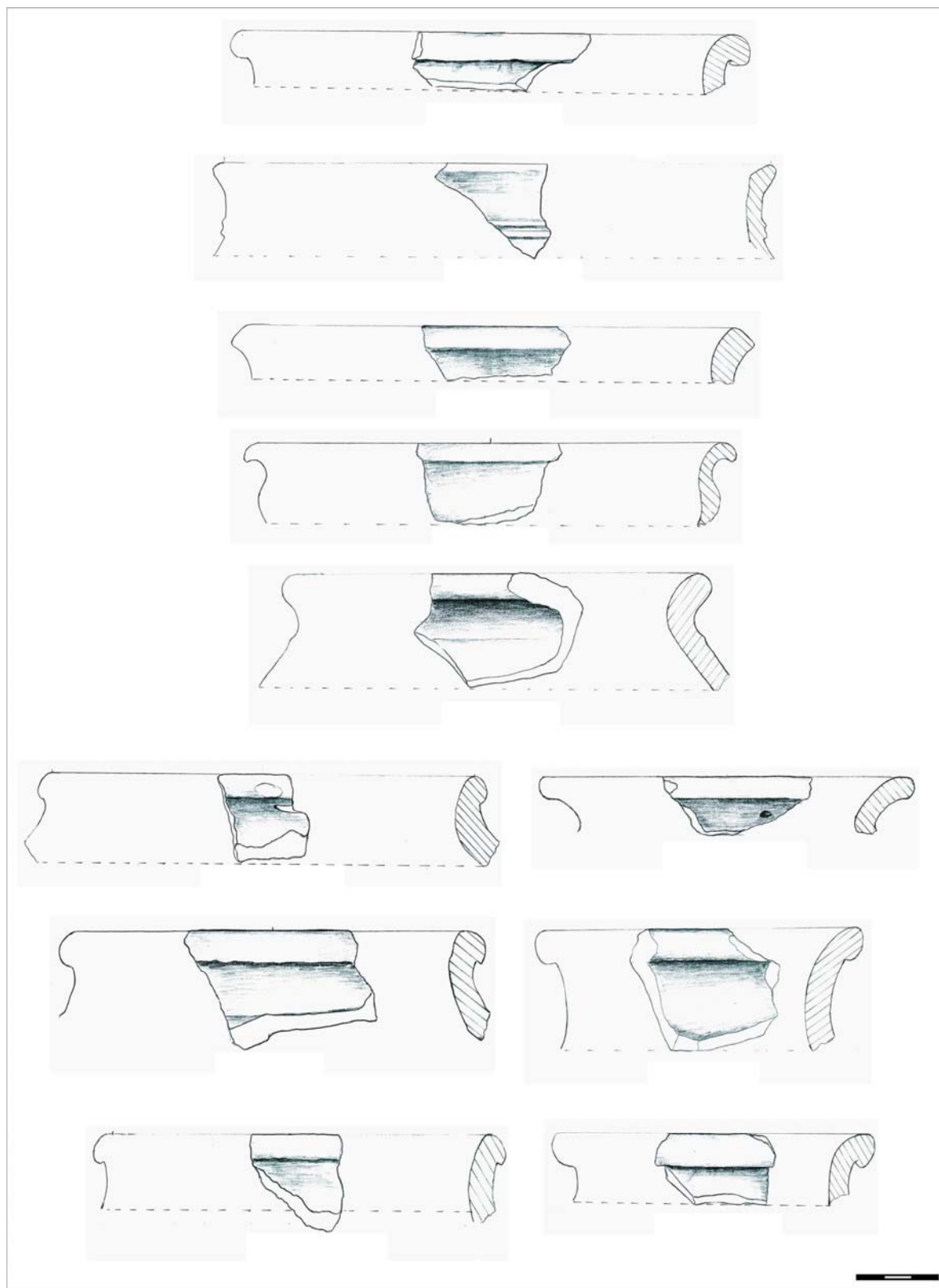

Fig. 7. fragmentele ceramice specifice culturii Dridu.

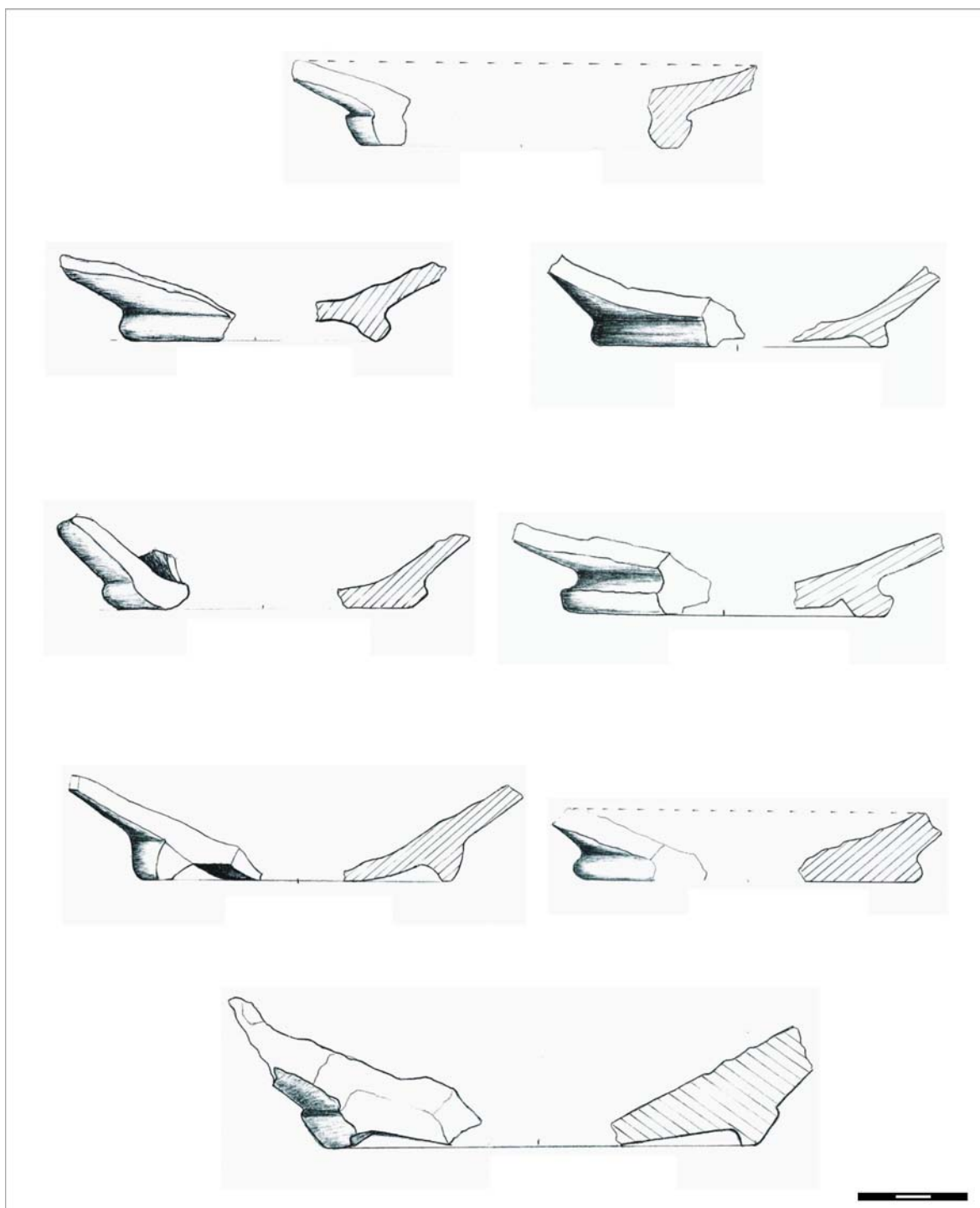

Fig. 8. fragmentele ceramice din pastă cenușie specifice culturii Sântana.

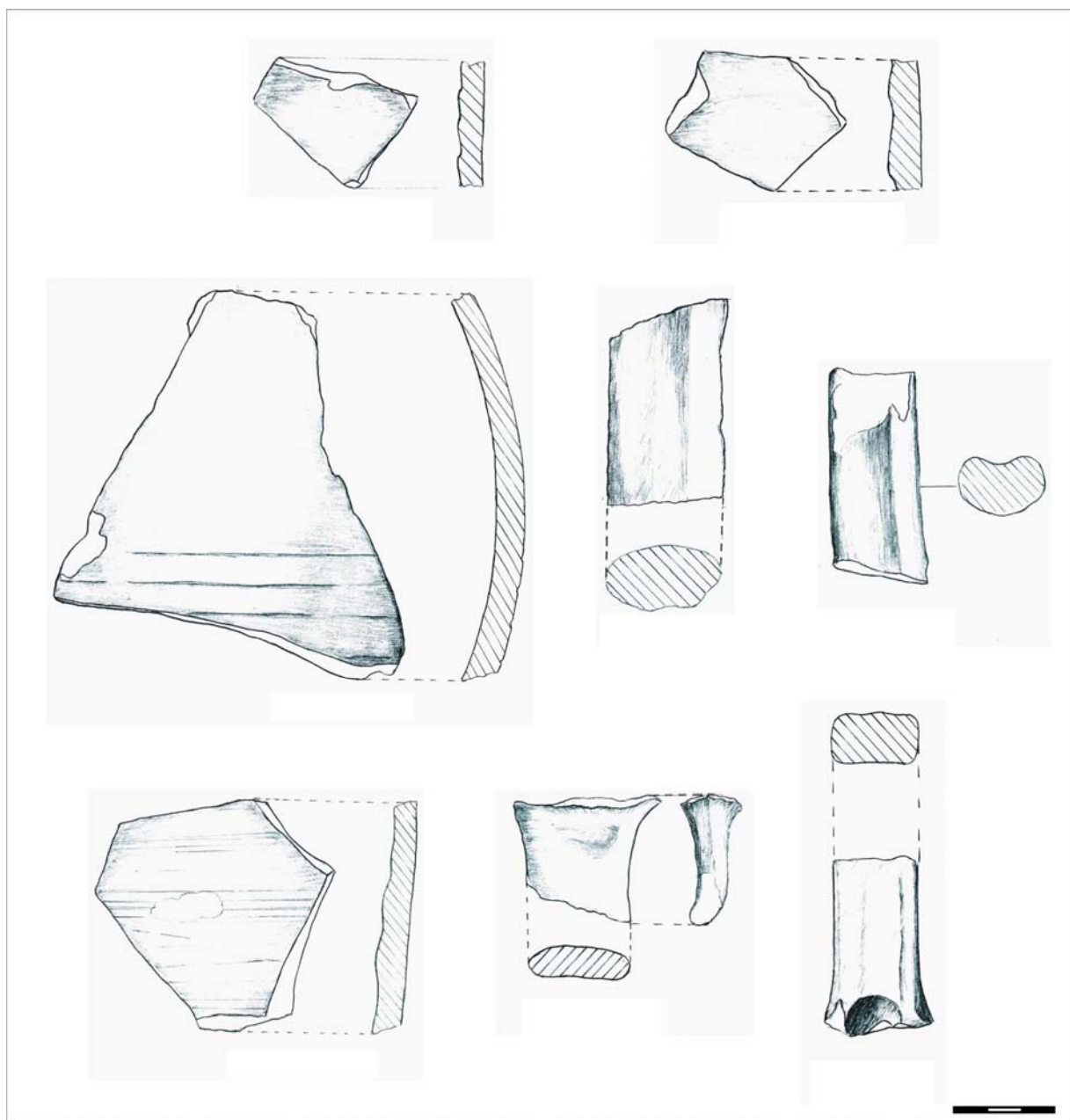

Fig. 9. fragmentele ceramice din pastă cărămizie de „import”.

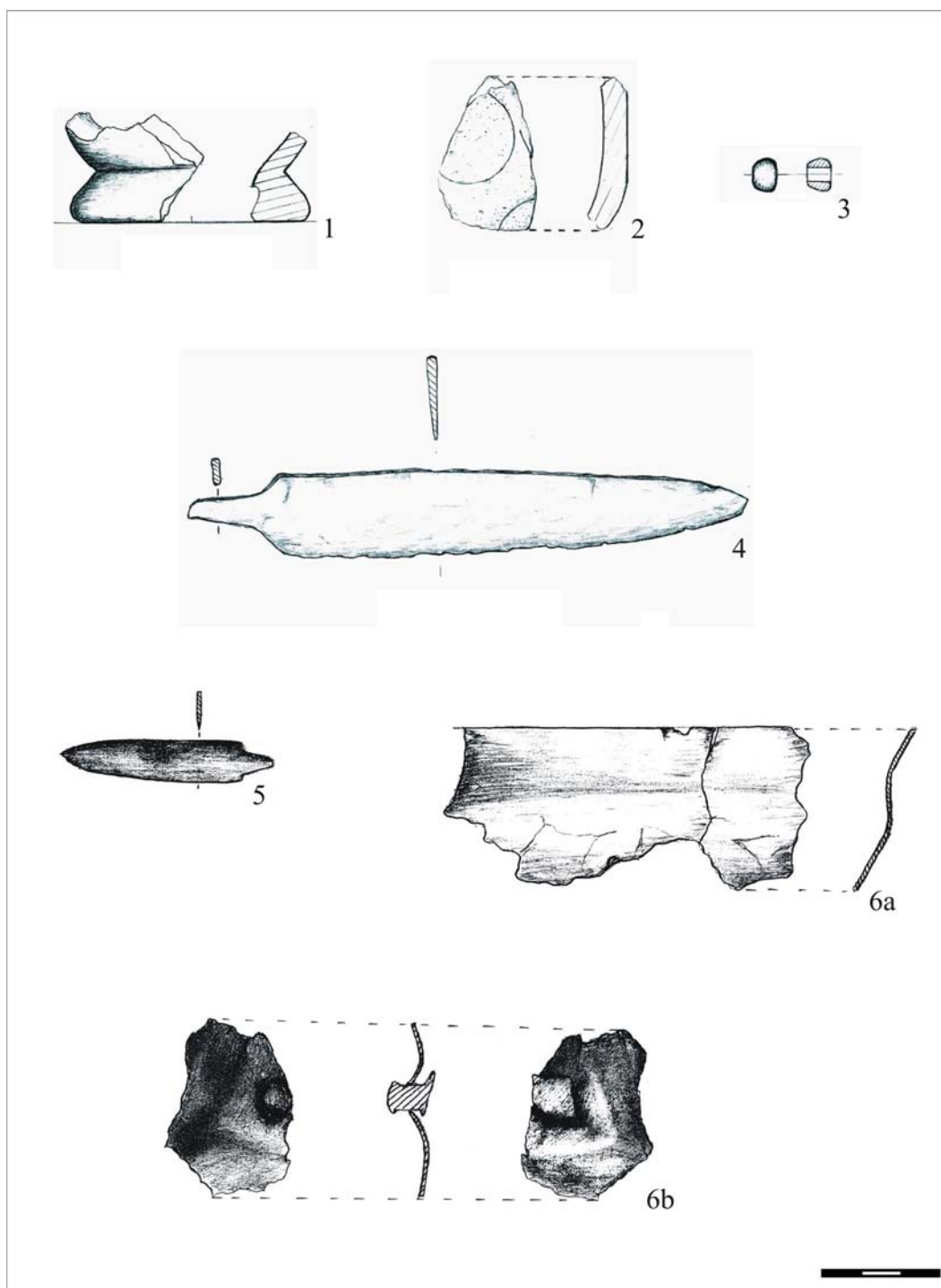

Fig. 10. 1-2 fragmente de recipiente de sticlă, 3 mărgică de calcedonie,
4 cuțit de fier, 5 cuțitaș de bronz, 6 recipient fragmentar de bronz.